

Eindrapport

QUICK SCAN NATUUR SPORTLANDSCHAP WINSUM-WEST

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

QUICK SCAN NATUUR SPORTLANDSCHAP WINSUM-WEST

rapportnr. 2016.2470

februari 2017

In opdracht van:
Rho adviseurs voor leefruimte
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2017.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED EN DE PLANNEN	2
1.3 DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK	8
1.4 OPBOUW RAPPORT.....	9
<hr/>	
2. BESCHERMDE GEBIEDEN EN BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN	10
2.1 NATURA-2000 GEBIEDEN.....	10
2.2 NATUURNETWERK NEDERLAND (NNN).....	10
2.3 BESCHERMDE SOORTEN	10
2.4 RODE LIJST	11
3. METHODE	12
4. BESCHERMDE GEBIEDEN	13
4.1 NATURA-2000 GEBIEDEN.....	13
4.2 NATUURNETWERK NEDERLAND (NNN).....	13
5. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN.....	16
5.1 FLORA	16
5.2 VLEERMUIZEN	16
5.3 OVERIGE ZOOGDIEREN	16
5.4 BROEDVOGELS.....	17
5.5 AMFIBIEËN	17
5.6 VISSSEN	18
5.7 REPTIELEN.....	18
5.8 OVERIGE.....	18
6. SAMENVATTENDE CONCLUSIE	19
GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	20
BIJLAGEN.....	21
1. PLANGEBIED	22
2. BEGRIPPEN.....	23

1. INLEIDING

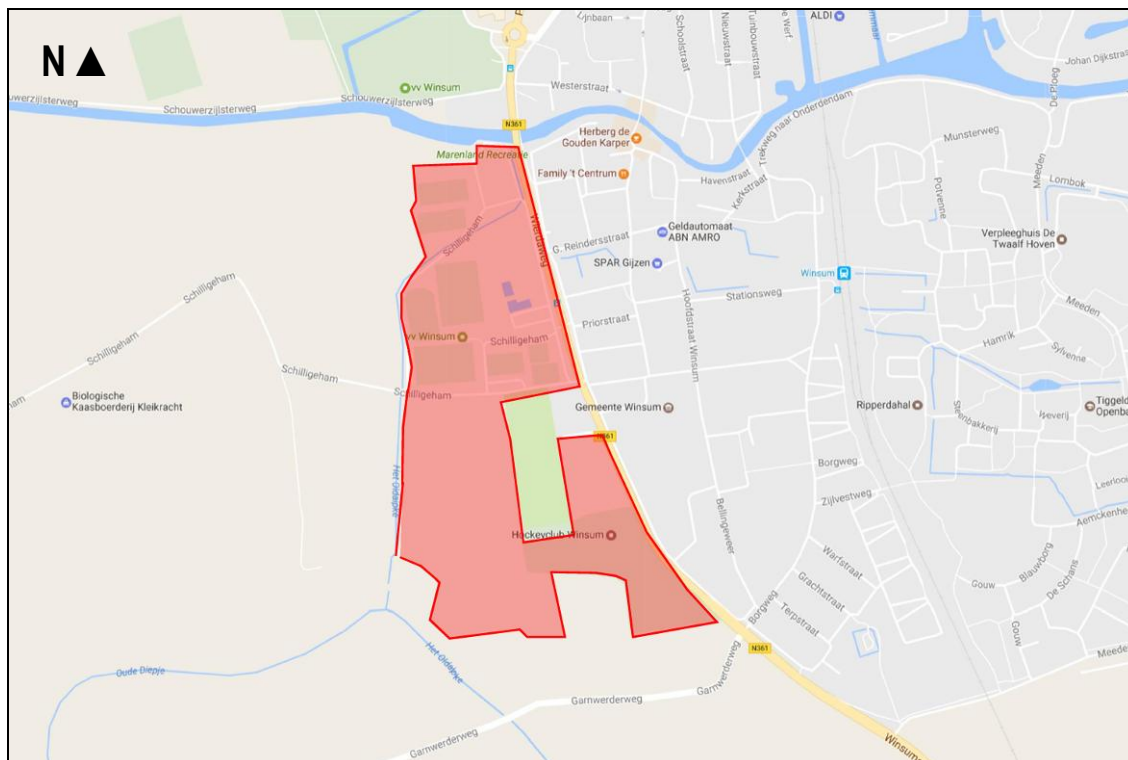
1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor het centreren van de sportvoorzieningen ten westen van Winsum, genaamd het sportlandschap Winsum-west. Het voorkomen en de eventuele effecten op beschermde natuurwaarden vormt een te onderzoeken aspect omdat met de plannen effecten kunnen ontstaan op soorten die beschermd zijn via de Wet Natuurbescherming. Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens B.V. uit Wageningen gevraagd om een verkennend veldonderzoek uit te voeren naar het voorkomen van wettelijk beschermde soorten en om bij het eventueel voorkomen hiervan, aan te geven hoe hiermee dient te worden omgegaan. In dit rapport worden de resultaten van deze verkenning gepresenteerd.

1.2 Het plangebied en de plannen

Zoals weergegeven is het sportlandschap gelegen ten westen van Winsum (zie figuur 1 voor de globale ligging en bijlage 1 voor de exacte ligging en begrenzing). Dit gebied bestaat uit reeds bestaande sportvelden met bijbehorende voorzieningen, een buitenzwembad in het noordelijk deel en weilanden en houtwallen. Er is verder een begraafplaats gelegen (buiten plangebied). Westelijk van het plangebied is een weidegebied gelegen. In figuur 2 wordt een beeld gegeven van het plangebied op donderdag 19 januari 2017.

Het plan is om het sportlandschap te intensiveren en uit te breiden. Ten behoeve van deze planontwikkeling zullen extra velden worden aangelegd met bijbehorende voorzieningen zoals parkeren en voorzieningenterreinen en kleedkamers. De bomen en houtwallen zullen hierbij zo veel mogelijk worden ingepast. In figuur 3 wordt een impressie gegeven van de plannen.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied van het Sportlandschap Winsum-west.

Figuur 2. Foto-impresie van het Sportlandschap Winsum-west.

Vervolg figuur 2. Foto-impresie van het Sportlandschap Winsum-west (bestaand sportlandschap).

Vervolg figuur 2. Foto-impressie van het Sportlandschap Winsum-west (andere functies (begraafplaats (bovenste vier foto's) en buitenbad (onderste twee foto's)).

Vervolg figuur 2. Foto-impressie van het Sportlandschap Winsum-west (weidegebied ten westen van het plangebied).

Figuur 3. Impressie van de plannen van het Sportlandschap Winsum-west.

1.3 Doelstelling van het onderzoek

De doelstelling van het onderzoek is tweeledig. Enerzijds wordt inzichtelijk gemaakt welke wettelijk beschermde natuurwaarden aanwezig en te verwachten zijn. Anderzijds worden de consequenties van deze aanwezigheid voor de planontwikkeling weergegeven.

Gelet op de opdracht genoemd in de inleiding en de doelstelling, is het van belang dat de volgende vragen worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten en beschermde natuurgebieden komen mogelijk voor ter plaatse van en in de directe omgeving van het plangebied?
2. Welke wettelijk beschermde planten- en diersoorten en gebieden ondervinden nadelen van de plansituatie?
3. Hoe dient te worden omgegaan met eventuele negatieve effecten van de plansituatie op wettelijk beschermde planten- en diersoorten en gebieden?

1.4 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de Wet Natuurbescherming en provinciaal beschermde gebieden (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethode (hoofdstuk 3).
- Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten (hoofdstuk 4).
- (hoofdstuk 4).
- Een beschrijving van de aanwezigheid van beschermde gebieden effecten daarop van het voornemen (hoofdstuk 5).
- Een conclusie (hoofdstuk 6).

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de gebruikte definities en afkortingen.

2. BESCHERMDE GEBIEDEN EN BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN

2.1 Natura-2000 gebieden

De Minister van Economische Zaken (EZ) wijst gebieden aan die deel uitmaken van het Europese netwerk van natuurgebieden: Natura 2000. Een dergelijk besluit bevat de instandhoudingsdoelstellingen voor de leefgebieden van vogelsoorten (Vogelrichtlijn) en de instandhoudingsdoelstellingen voor de natuurlijke habitats en habitats van soorten (Habitatrichtlijn).

Een bestemmingsplan dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, kan uitsluitend vastgesteld worden indien uit een passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. Indien deze zekerheid niet is verkregen, kan het plan worden vastgesteld, indien wordt voldaan aan de volgende drie voorwaarden:

1. alternatieve oplossingen zijn niet voor handen;
2. het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
3. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk bewaard blijft.

De bescherming van deze gebieden heeft externe werking, zodat ook ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden verstoring kunnen veroorzaken en moeten worden getoetst op het effect van de ingreep op soorten en habitats.

2.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vastgesteld. Provincies en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de invulling. Gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) worden aangewezen in de provinciale verordening. De provincie Groningen heeft haar ruimtelijk natuurbeleid op de instandhouding van gebieden en verbindingen tussen deze gebieden, de zogenaamde Natuurnetwerk Nederland (NNN). Binnen de NNN geldt het 'nee, tenzij' -principe, wat wil zeggen dat ontwikkelingen binnen de NNN die van negatieve invloed zijn op de natuurwaarden, enkel worden toegestaan wanneer sprake is van dwingende redenen van openbaar belang en indien geen alternatieve oplossingen voorhanden zijn. Indien aan de voorgenomen ontwikkelingen doorgang wordt verleend, dienen ter plaatse mitigerende maatregelen te worden genomen en/of dient elders het benodigde areaal te worden gecompenseerd. Bij compensatie mag geen sprake zijn van een netto verlies aan natuurwaarden en de compensatie dient aansluitend of in nabijheid van het te compenseren gebied te worden toegepast. Wanneer een fysieke compensatie onmogelijk blijkt te zijn, bestaat de mogelijkheid tot financiële compensatie. Bij financiële compensatie wordt geld gestort in het Nationaal Groenfonds dat door Rijk en provincies beheerd wordt.

2.3 Beschermde soorten

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet integreert de Flora- en faunawet, Boswet en Natuurbeschermingswet 1998 tot één wet. Deze wet implementeert tevens de Vogel- en Habitatrichtlijn en andere verdragen in het nationaal natuurbeschermingsrecht. Het bevoegd gezag is Gedeputeerde Staten van de Provincie(s) waar een project wordt gerealiseerd. Gedeputeerde Staten kunnen deze bevoegdheid ook overdragen conform lid 7 van deze wet. De nieuwe Wet

natuurbescherming sluit aan bij de internationale kaders zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn. De soortbescherming richt zich dan ook primair op de bescherming van plant- en diersoorten die genoemd zijn in deze richtlijnen.

Daarnaast is een deel van de soorten van de Rode Lijst (zie paragraaf 2.4) beschermd via de Nieuwe Wet natuurbescherming. Tevens geldt voor alle soorten de algemene zorgplicht, zoals deze ook al gold onder de Flora- en faunawet.

Indien een plan resulteert in negatieve beïnvloeding van een soort of soorten kan ontheffing worden verleend conform artikel 3.3 van de Wet Natuurbescherming voor soorten van artikel 3.1 en 3.2 (Vogelrichtlijnsoorten). Ontheffing kan worden verleend conform artikel 3.8 van de Wet Natuurbescherming voor soorten van artikel 3.4 en 3.6 (Habitatrichtlijnsoorten). De criteria voor ontheffingsverlening voor deze soorten zijn identiek aan die van de Flora- en faunawet omdat de ontheffingsgronden van de Vogel- en Habitatrichtlijn gelijk zijn gebleven. Het nationaal recht staat het niet toe om hiervan af te wijken.

Provincies kunnen voor de nationaal beschermde soorten een algemene vrijstelling verlenen. In de provincie Utrecht wordt voor een aantal soorten vrijstelling verleend in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden. Het betreft aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bunzing, bruine kikker, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, gewone pad, haas, hermelijn, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, meerkikker, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat.

2.4 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Tussen de Wet Natuurbescherming en de Rode lijsten bestaat geen formele relatie. Alleen op basis van "gunstige staat van instandhouding" kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden ten aanzien van mitigerende en compenserende maatregelen dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die gering afnemen in aantal (Rode lijstsoort met het criterium gevoelig) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten van de Rode lijst met het criterium bedreigd of ernstig bedreigd) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats. Dit artikel is derhalve ook gericht op het voorkomen van doden en verwonden van algemene soorten. Op deze manier wordt nader invulling gegeven aan de bescherming van soorten die in aantal en/of verspreiding afnemen.

3. METHODE

Op donderdag 19 januari 2017 is een bezoek gebracht aan Winsum-west en de directe omgeving. Gedurende dit bezoek is dit gebied en de directe omgeving beoordeeld op het mogelijk voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Dit vond plaats aan de hand van aanwezige ecotopen en sporen. Er is beperkt gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens om het (potentieel) voorkomen van beschermde soorten te bepalen omdat deze via o.a. Waarneming.nl worden beheerd voor een veel groter gebied. Overige waarnemingen worden tevens bewaard voor een groot gebied, namelijk op kilometerniveau zoals weergegeven op www.telmee.nl. en op een nog groter schaalniveau in verspreidingsatlassen.

4. BESCHERMDE GEBIEDEN

4.1 Natura-2000 gebieden

In de weide omgeving van Winsum-west liggen een viertal Natura-2000 gebieden. Het betreft:

- Het Zuidlaardermeergebied ten zuidoosten van de stad Groningen,
- Het Leekstermeergebied ten zuidwesten van de stad Groningen,
- Het Lauwersmeer ten westen, noordwesten van Winsum,
- De Waddenzee ten noorden en noordwesten van Winsum.

Het plangebied is niet gelegen in beschermde natura-2000 gebieden. Directe effecten als areaalverlies en versnippering kunnen derhalve worden uitgesloten. Gezien de afstand tot natura-2000 gebieden kunnen ook effecten als verstoring en effecten op de waterhuishouding worden uitgesloten. Qua stikstofdepositie genereert het plan geen problemen voor Natura 2000-gebieden. De realisatie van het en het gebruik van het sportlandschap zal niet leiden tot een meetbare toename in stikstofdepositie ter plaatse van de Natura 2000-gebieden.

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Conform de provinciale verordening van de Provincie Groningen vormt het plangebied van het sportlandschap Winsum-west en directe omgeving een onderdeel in het leefgebied van weidevogels (zie figuur 4). In de directe omgeving zijn daarnaast gebieden gelegen die aangewezen zijn als bos- en natuurgebied (zie figuur 4). In de zuid-westhoek is bos- en natuurgebied tegen het plangebied gelegen. In de provinciale verordening wordt aangegeven dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een op deze gebieden en dat voorziet in een nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkeling, inzicht biedt te geven in de maatregelen die nodig zijn om de mogelijke schade aan de waarde van het leefgebied voor weidevogels te voorkomen en restschade elders te compenseren als die ontwikkeling in significante mate afbreuk kan doen aan de waarden van het leefgebied voor weidevogels door aantasting van de landschappelijke openheid, of door verstoring van vogels en aantasting van het areaal.

Voor gronden die deel uitmaken van bos- en natuurgebieden geldt het 'nee, tenzij' -principe. Het plan heeft geen direct of indirect effect op de bos- en natuurgebieden omdat het (bestemmings)plangebied hierbuiten is gelegen de feitelijke ontwikkelingen op enige afstand zijn gelegen.

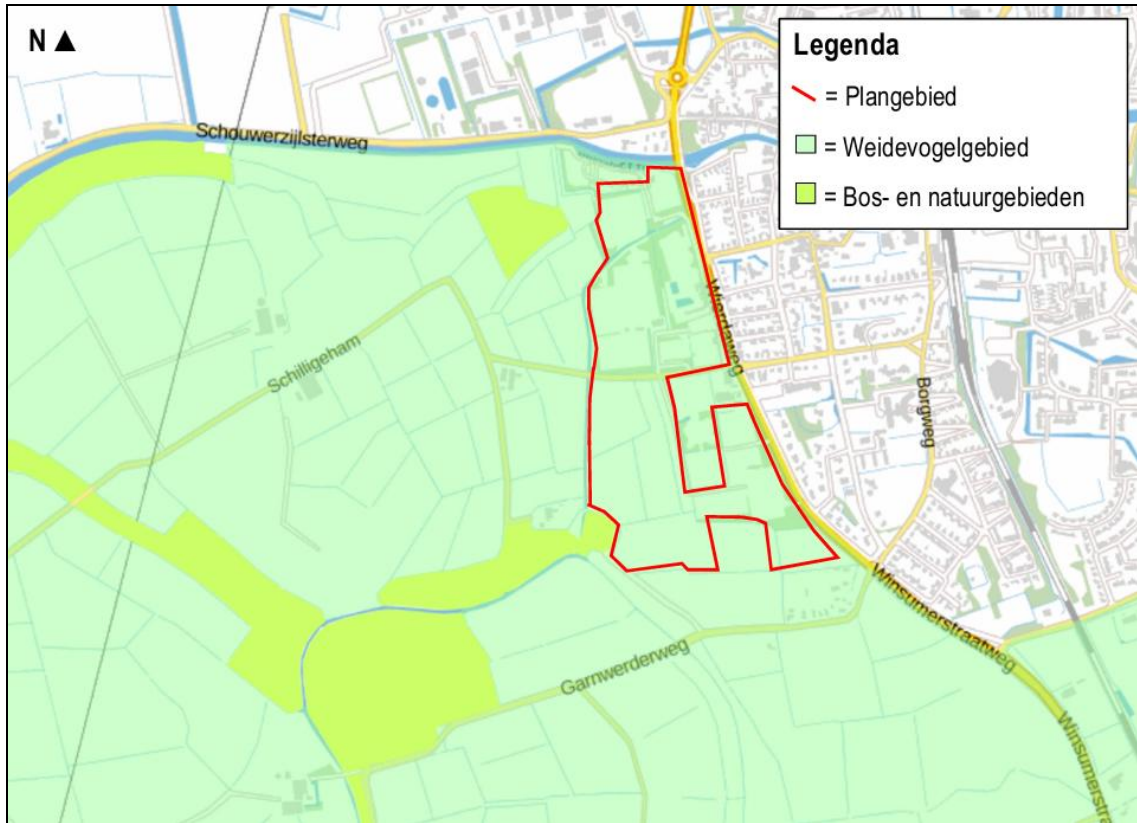
In de provinciale verordening wordt aangegeven dat een bestemmingsplan dat betrekking heeft op een op 'leefgebied weidevogels' en dat voorziet in een nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkeling biedt inzicht in de maatregelen die nodig zijn om de mogelijke schade aan de waarde van het leefgebied voor weidevogels te voorkomen en restschade elders te compenseren als die ontwikkeling in significante mate afbreuk kan doen aan de waarden van het leefgebied voor weidevogels door aantasting van de landschappelijke openheid, of door verstoring van vogels en aantasting van het areaal.

Belangrijke weidevogelgronden zijn gelegen rond Boerderij Wiersema, conform de aangereikte kaart van de gemeente (zie bijlage 5). Het feitelijk plangebied heeft geen (potentiele)waarde voor weidevogels doordat er geen weidegebieden zijn gelegen en graslanden een kleine omvang hebben. Daarnaast is er te veel verstoring binnen het plangebied. Het plan zal echter van externe invloed zijn en daardoor het weidevogelgebied ten westen van het plangebied kunnen beïnvloeden als gevolg van:

- licht,
- geluid,
- optische verstoring.

De (grond)waterstand zal niet veranderen omdat het plan waterneutraal wordt gerealiseerd.

Figuur 4. Natuurgebieden conform de provinciale verordening ten opzichte van de ligging van het plangebied.

Figuur 5. Kwaliteit weidevogelgebieden conform gemeentelijke kaart.

Ad. 1. Licht

De banen worden mogelijk verlicht. Lichtverstoring in het broedseizoen dient voorkomen te worden. In de periode maart t/m juni dient lichtuitstraling naar het westen (het weidegebied) voorkomen te worden.

Dit kan worden bereikt door:

- Gebruik van lichtmasten die afgeschermd zijn naar het westen en naar boven en daardoor geen of minimale verstrooiing van licht hebben,
  - Lichtmasten te plaatsen in het westen waardoor licht wordt uitgestraald naar het oosten,
  - Geen licht te gebruiken in het broedseizoen (maart t/m juni).
  - Het realiseren van een dichte houtwal aan de westzijde met relatief veel blad houdende planten.
- Het specifieke bereikte resultaat kan worden bepaald met een lichtplan.

Ad 2. Geluid

Door geen grootschalige sportevenementen toe te staan in het broedseizoen (maart t/m juni) kunnen geluidseffecten tot een acceptabel niveau worden bereikt.

Ad 3. Optische verstoring

Het realiseren van een dichte houtwal aan de westzijde met relatief veel bladhoudende planten voorkomt de optische verstoring.

5. BESCHERMDE PLANTEN- EN DIERSOORTEN

5.1 Flora

Het plangebied is nagenoeg geheel in cultuur gebracht. De houtwallen zijn van oudere datum maar tevens het pioniersstadium niet ontgroeid. Het voorkomen van beschermde planten wordt derhalve uitgesloten. Gedurende het verkennend veldonderzoek op donderdag 19 januari 2017 zijn geen beschermde plantensoorten of resten van beschermde plantensoorten vastgesteld. Op grond hiervan wordt het voorkomen van beschermde plantensoorten uitgesloten.

5.2 Vleermuizen

Getoetst is op de verschillende functies die het plangebied kan hebben voor vleermuizen. Dit betreft plaatsen waar vleermuizen kunnen verblijven (verblijfplaatsen zoals kolonie-, paar- en winterverblijfplaatsen), vaste routen tussen verblijfplaatsen in de zomer en winter; respectievelijk vlieg- en migratierouten en plaatsen en gebieden waar vleermuizen foerageren.

Het voorkomen van verblijfplaatsen zoals kolonie-, paar- en overwinteringsplaatsen van vleermuizen kan niet worden uitgesloten. In de bebouwing zijn geheel geen geschikte openingen aangetroffen waarin vleermuizen kunnen verblijven. In de bomen kunnen echter spechtengaten en andere openingen voorkomen waarin vleermuizen kunnen verblijven. De houtwallen en bomen worden echter zo veel mogelijk ingepast in de plannen. Indirecte effecten als gevolg van bijvoorbeeld licht kunnen optreden. Effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

De houtwallen en bomen vormen lijnvormig landschapselementen waarop vleermuizen zich kunnen oriënteren. Het voorkomen van vliegroutes is derhalve mogelijk. De houtwallen en bomen worden echter zo veel mogelijk ingepast in de plannen. Indirecte effecten als gevolg van bijvoorbeeld licht kunnen optreden. Effecten op vliegroutes van vleermuizen kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

Het voorkomen van migratieroutes wordt uitgesloten omdat grootschalige landschapselementen zoals dijken en rivieren niet voorkomen in het plangebied of aansluiten op het plangebied.

Met de realisatie van de plannen zal het gebied gedeeltelijk van vorm veranderen, gelet op de foerageermogelijkheden van vleermuizen. Toename van licht kan de kwaliteit als foerageergebied verminderen. Effecten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

5.3 Overige zoogdieren

Gelet op de aanwezige ecotopen van het plangebied en de geografische ligging (zie Broekhuizen ea, 2016) wordt het voorkomen van internationaal beschermde overige zoogdieren uitgesloten. De houtwallen en boomsingels waarin bosmuis en egel kunnen leven worden ingepast in de plannen. Effecten op de nationaal beschermde zoogdieren worden derhalve uitgesloten.

5.4 Broedvogels

Gedurende het verkennend veldonderzoek op donderdag 19 januari 2017 zijn geen geschikte (potentiële) nestlocaties in de bebouwing aangetroffen die eventueel van waarde zouden kunnen zijn voor gebouw bewonende vogels. Het ontbreekt namelijk aan geschikte gaten in de bebouwing. Huismus is ook niet vastgesteld gedurende het verkennend veldonderzoek. De daken zijn ongeschikt voor vogels zoals de huismus. Op grond hiervan wordt het voorkomen van vogels in de bebouwing uitgesloten.

In de bosschages en houtwallen komen algemene broedvogels voor. Gedurende het verkennend veldonderzoek zijn de volgende vogels waargenomen: spreeuw, gaai, roodborst, zanglijster, merel, waterhoen, meerkoet, houtduif, ekster, zwarte kraai en winterkoning. In de noordelijke houtwal is een nest aanwezig van ekster en zwarte kraai. In verband met het voorkomen van algemene broedvogels is het noodzakelijk om werkzaamheden aan of in de directe omgeving van de bosschages, houtwallen en de noordelijke sloot buiten het broedseizoen uit te voeren of op een manier dat de vogels niet tot broeden komen. Op deze manier kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming worden overtreden.

In de omgeving van Winsum worden onder Waarneming.nl een groot aantal vermeldenswaardige vogelsoorten gemeld. Gemeld in de laatste vijf jaar zijn boerenzwaluw, grote gele kwikstaart en kerkuil. Een aantal van deze soorten staat op de Rode lijst van bedreigde diersoorten (boerenzwaluw, gele kwikstaart (alle criteria gevoelig) en kerkuil (criteria kwetsbaar).

In de bosschages zou een roestplaats van ransuil kunnen zitten. Een roestplaats van een ransuil is een groep ransuilen die gezamenlijk overwinterd in één of enkele bomen. De bomen in de houtwallen zijn hertoe geschikt. In de houtwallen zou daarnaast sperwer en ransuil kunnen broeden. Het sportlandschap zou daarnaast kunnen worden gebruikt als foerageergebied van de kerk- en ransuil. De oude Flora- en faunawet ziet toe op de bescherming van gebruikte nesten en nesten die jaarrond of jaarlijks worden gebruikt; deze zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Sinds de zomer van 2009 heeft het bevoegd gezag inzake de Flora- en faunawet een indicatieve lijst met jaarrond beschermde vogels gepubliceerd (LNV, 2009). De verblijfplaatsen van deze vogels zijn ook buiten het broedseizoen beschermd via de Flora- en faunawet (LNV, 2009). Op deze lijst staat de sperwer, rans- en kerkuil uil als soort met vaste rust- en verblijfplaatsen. Het aantasten van nesten, direct of indirect door bijvoorbeeld vermindering van voedselgebieden, valt onder de verbodsbepalingen van de oude Flora- en faunawet. Het is aannemelijk dat het beleid van vaste rust- en verblijfplaatsen wordt voortgezet onder de Nieuwe Natuurwet omdat de Vogelrichtlijn hierin richtinggevend is.

Met de realisatie en het gebruik van de plannen worden de vermeldenswaardige vogels mogelijk negatief beïnvloedt. Op grond van bovenstaande is het noodzakelijk om gericht nader onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van vermeldenswaardige (broed)vogels.

5.5 Amfibieën

Gelet op de aanwezige ecotopen van het gebied en de geografische ligging (zie Ravon.nl, Creemers & Delft, 2009), wordt het voorkomen van internationaal beschermde amfibieën uitgesloten. Doordat de weilanden ook zeer goed gedraineerd zijn en er geen langdurig waterplassen op het land blijven staan, zijn de deelgebieden ook niet geschikt als leefgebied voor internationaal beschermde amfibieën zoals de rugstreeppad.

Ter plaatse van het de bosschages en langs de waterkanten komen licht beschermde soorten voor zoals de gewone pad, de bruine kikker, de grote groene kikker en de kleine watersalamander. Voor deze algemene licht beschermde soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Wet natuurbescherming.

5.6 Vissen

Met de realisatie van de plannen worden wateren niet wezenlijk beïnvloed. De aanwezige vissen in de omgeving worden derhalve niet wezenlijk beïnvloed door de plannen. Met het van kracht worden van de Wet Natuurbescherming zijn kleine modderkruiper en bijvoorbeeld bittervoorn niet meer beschermd. Voor de nog wel beschermde grote modderkruiper is de omgeving geen leefgebied doordat geschikte ecotopen ontbreken in de soort niet voorkomt in de kop van Nederland (Nie, 1996).

5.7 Reptielen

Gezien de huidige aanwezige ecotopen van het plangebied ten opzichte van de verspreiding van reptielen (zie Ravon.nl, Creemers & Delft, 2009), kan de aanwezigheid van reptielen worden uitgesloten.

5.8 Overige

Gezien de huidige aanwezige ecotopen kan de aanwezigheid van beschermde ongewervelden (o.a. diverse soorten dagvlinders en libellen) worden uitgesloten. Nationaal beschermde dagvlinders en libellen komen alleen voor in specifieke ecotopen.

6. SAMENVATTENDE CONCLUSIE

Er is het voornemen voor het centreren van de sportvoorzieningen ten westen van Winsum. Deze activiteit zou kunnen samen gaan met effecten op beschermde planten- en diersoorten. Op grond hiervan is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten.

Effecten op beschermde natura-2000 gebieden worden uitgesloten. Het plan is wel van invloed op beschermde weidevogelgebieden in het kader van de provinciale verordening van de Provincie Groningen. Effecten hierop kunnen worden verminderd door de aanleg van een dichte houtwal aan de westzijde met relatief veel bladhoudende planten. Het opstellen van een lichtplan in samenspraak met een weidevogelkundige kunnen deze effecten voorkomen. Het plan van Winsum-west hoeft dan ook niet het provinciaal natuurbeleid te beïnvloeden.

In verband met het voorkomen van algemene broedvogels is het van belang om werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of te werken op een manier dat vogels niet tot broeden komen. Voor overige soort(groep)en is het gebied volledig ongeschikt of soorten worden niet nadelig beïnvloed.

Er is verder vastgesteld dat het voorkomen van en negatieve effecten op vleermuizen en broedvogels met vaste rust- en verblijfplaatsen (sperwer, rans- en kerkuil) niet kunnen worden uitgesloten. Effecten op deze soort(groep)en kunnen dan ook niet worden uitgesloten. Op grond hiervan is een gerichte veldinventarisatie van belang om eventuele effecten en maatregelen op een adequate manier in te kunnen schatten. Pas na afronding van deze inventarisatie kan worden bepaald of verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming worden overtreden en of ontheffing van de Wet Natuurbescherming is vereist. Een dergelijk onderzoek dient uitgevoerd te worden in de periode half februari tot half juli.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Literatuur

- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, VZZ, Nijmegen, 1-348.
- Creemers, C.M., Delft, J., 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nijmegen, 1-476.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Gerstmeier, R., Romig, T., 1997. Zoetwatervissen van Europa, Tirion, Baarn, 1-368.
- Hustings, F., Vergeer, J.W., Eekelder, P., 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nationaal Natuurhistorisch Museum Leiden, SOVON, Beek-Upbergen, 1-584.
- Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W., 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. KNNV, Utrecht, 1-260.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van ELI (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2004. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- SOVON, 1987. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
- Nie, H.W. de, 1996. Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem, 1-151.
- Spikmans, F, Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

Website

-
- www.waarneming.nl
- www.sovon.nl
- www.telme.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

1. PLANGEBIED

2. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Vorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwermt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hibernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en

temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601